

MICHAEL ENDE

MOMO

sau

Strania povestire despre hoții de timp
și fetița care le-a înapoiat oamenilor timpul furat

Un basm-roman

Cu ilustrațiile autorului

Traducere din limba germană de Yvette Davidescu

POLIROM
2017

CUPRINS

Partea întâi

MOMO ȘI PRIETENII EI

Capitolul întâi. <i>Un oraș mare și o fată micușă</i>	7
Capitolul al doilea. <i>O însușire neobișnuită și o ceartă foarte obișnuită</i>	15
Capitolul al treilea. <i>O vijelie în joacă și o furtună adevărată</i>	25
Capitolul al patrulea. <i>Un bătrîn taciturn și un băiat limbut</i>	39
Capitolul al cincilea. <i>Povești pentru mulți și povești pentru una singură</i>	49

Partea a doua

DOMNII CENUȘII

Capitolul al șaselea. <i>Socoteala e greșită, dar se rezolvă</i>	65
Capitolul al șaptelea. <i>Momo își caută prietenii și e vizitată de un dușman</i>	83
Capitolul al optulea. <i>O mulțime de vise și unele îndoieli</i>	111
Capitolul al nouălea. <i>O adunare cu un scop bun care nu mai are loc și o adunare cu un scop rău care are loc</i>	125
Capitolul al zecelea. <i>O urmărire vijelioasă și o fugă domoală</i>	137

Capitolul al unsprezecelea. <i>Cînd cei răi transformă ce e mai rău în ce e mai bun</i>	153
Capitolul al doisprezecelea. <i>Momo ajunge acolo de unde pornește spre noi</i>	163

Partea a treia

FLORILE CLIPELOR

Capitolul al treisprezecelea. <i>Colo o zi și aici un an</i>	191
Capitolul al paisprezecelea. <i>Prea multă mîncare și prea puține răspunsuri</i>	215
Capitolul al cincisprezecelea. <i>Găsit și pierdut</i>	225
Capitolul al șaisprezecelea. <i>Necazuri din belșug</i>	235
Capitolul al șaptesprezecelea. <i>O mare teamă și o încumetare încă și mai mare</i>	245
Capitolul al optsprezecelea. <i>Cînd privești înainte fără a privi înapoi</i>	255
Capitolul al nouăsprezecelea. <i>Asediații trebuie să ia o hotărîre</i>	263
Capitolul al douăzecilea. <i>Urmărirea urmăritorilor</i>	275
Capitolul al douăzeci și unulea. <i>Sfîrșitul de la care începe ceva nou</i>	285
Scurtă postfață a autorului	299

— Mi se pare, replică foarte serios Beppo, că nici nu crezi că ce-a povestit Momo e adevărat.

— Ce înseamnă adevărat?! răspunse Gigi. Ești un om lipsit de fantezie, Beppo. Întreaga lume e o mare poveste în care apărem și noi. Ba da, Beppo, ba da, cred tot ce ne-a povestit Momo, la fel ca tine.

Beppo nu știa ce să mai replice, însă grijile nu-i scăzuseră în urma răspunsului lui Gigi.

Apoi s-au despărțit, fiecare plecând în altă direcție pentru a-i înștiința pe prieteni și pe copii despre adunarea din ziua următoare. Gigi se duse cu inima ușoară, Beppo o avea însă grea.

În acea noapte Gigi visă despre gloria sa viitoare în calitate de eliberator al orașului. Se vedea în frac, Beppo în haine negre, iar Momo într-o rochie din mătase albă. Pe urmă li se puneau la toți trei coliere de aur în jurul gâtului, iar pe cap cununi de laur. Răsuna o muzică solemnă, iar orașul organiza în cinstea salvatorilor săi o procesiune cu torțe cum nu mai avusese loc niciodată în cinstea nimănui, atât de grandioasă și de strălucitoare.

În același timp, bătrînul Beppo stătea întins în pat și nu putea să adoarmă. Cu cât se gîndea mai mult, cu atât mai limpede vedea primejdia acțiunii lor. Desigur că nu-i va lăsa pe Gigi și pe Momo să meargă singuri la pierzanie – va merge cu ei, orice s-ar întîmpla. Trebuia totuși cel puțin să încerce să-i oprească.

În după-amiaza următoare, la ora trei, ruina vechiului amfiteatru răsuna de strigătele și pălăvrăgeala agitată a multor glasuri. E drept că dintre prietenii vechi, adulții din păcate nu veniseră (firește, în afară de Beppo și de

Gigi), dar erau acolo vreo cincizeci pînă la șaizeci de copii din apropiere și din depărtare, săraci și bogați, unii bine crescuți, alții sălbăticiți, mai mari și mai mici. Ca și fetița Maria, mulți aveau cu ei frățiori și surioare mai mici, duși de mină sau purtați în brațe și privind acum cu ochii măriți și cu degetul în gură adunarea neobișnuită. Franco, Paolo și Massimo erau acolo, ceilalți copii făceau aproape cu toții parte dintre cei veniți abia în ultima vreme în amfiteatru. Se interesau în mod cu totul deosebit de chestiunea despre care urma să se discute. De altfel, apăruse și băiețelul cu radioul portativ – în orice caz, acum era fără radio. Ședea lîngă Momo și îi spusese de la bun început că se numea Claudio și că e bucuros că are voie să participe și el.

Cînd fu limpede că nu vor mai sosi alți întîrziți, Gigi Ghidul se ridică în picioare și, cu un gest amplu, făcu liniște. Convorbirile și pălăvrăgelile amuțiră și o tăcere plină de așteptare se așternu în rotonda de piatră.

— Dragi prieteni, încep Gigi cu o voce tare, știți cu toții întru cîtva despre ce e vorba. Vi s-a comunicat odată cu invitația la prezenta adunare secretă. Pînă astăzi lucrurile stăteau astfel încît tot mai mulți oameni aveau tot mai puțin timp, deși timpul se economisea încontinuu prin toate mijloacele. Vedeți însă că tocmai acel timp economisit le era luat oamenilor. De ce? Momo este cea care a descoperit! Timpul le este literalmente furat oamenilor de o bandă de hoți ai timpului. Oprirea activității înfiorătoare a organizației criminale constituie scopul pentru care avem nevoie de ajutorul vostru. Dacă sînteți cu toții gata să colaborați, toată nenorocirea ce-a copleșit omenii va înceta dintr-odată. Nu sînteți de părere că merită să se ducă o luptă pentru această cauză?

Făcu o pauză și copiii aplaudară.

— Mai târziu ne vom sfătui pentru a vedea ce trebuie să facem. Acum să vă povestească însă mai întâi Momo cum l-a întâlnit pe unul dintre indivizii respectivi și cum s-a trădat el singur.

— O clipă, spuse bătrînul Beppo ridicîndu-se în picioare, ascultați-mă, copii! Sînt împotriva ca Momo să vorbească. Nu e bine. Dacă vorbește, o va paște și pe ea și pe voi toți cea mai mare primejdie...

— Ba da! strigară cîțiva copii. Să povestească Momo! Alți copii își uniră glasurile, în cele din urmă strigînd cu toții în cor:

— Momo! Momo! Momo!

Bătrînul Beppo se așeză, își scoase ochelarii și își trecu oboșit degetele peste ochi.

Momo se ridică încurcată. Nu știa prea bine pe care dorință să o îndeplinească, pe cea a lui Beppo sau pe cea a copiilor. Pînă la urmă începu să istorisească. Toți o ascultau cu răsufierea tăiată. După ce isprăvi, se așternu o lungă tăcere.

În timpul povestirii lui Momo simțiseră cu toții o oarecare teamă. Nu-și imaginaseră că hoții de timp ar putea fi atît de înfricoșători. Un frățior mititel începu să plîngă zgomotos, dar fu liniștit curînd.

— Ei? întrebă Gigi în toiul tăcerii. Care dintre voi se încumetă să pornească cu noi la luptă împotriva domnilor cenușii?

— De ce n-a vrut Beppo să ne povestească Momo pățania ei? întrebă Franco.

— După părerea lui, explică Gigi surîzînd încurajator, domnii cenușii consideră că oricine le cunoaște secretul

constituie o primejdie pentru ei și-l vor urmări în consecință. Eu sînt sigur însă că e tocmai invers și că oricine le cunoaște secretul e apărat împotriva lor, iar ei nu-i mai pot face nici un rău. E limpede! Admite și tu, Beppo!

Însă bătrînul clătină doar ușor din cap.

Copiii tăceau.

— Un lucru e sigur, luă Gigi din nou cuvîntul. Acum trebuie să facem cauză comună pînă-n pînzele albe! Trebuie să fim precauți, dar să nu ne lăsăm înfricoșați. De aceea vă întreb acum din nou, care dintre voi vrea să colaboreze?

— Eu! strigă Claudio ridicîndu-se în picioare.

Era cam palid.

Exemplul lui fu urmat mai întîi șovăielnic, apoi din ce în ce mai hotărît și de alții, pînă ce în sfîrșit acceptară cu toții.

— Ei, Beppo, spuse Gigi arătîndu-i copiii, ce mai spui acum?

— Bine, spuse trist Beppo, sigur că particip și eu.

— Prin urmare, spuse Gigi adresîndu-se din nou copiilor, să ne sfătuiți acum despre ce trebuie să facem. Cine are o propunere?

Toți se gîndeau. Într-un tîrziu, Paolo, băiatul cu ochelari, întrebă:

— Cum procedeză ei? Vreau să spun, cum poate fi furat timpul? Cum se face una ca asta?

— Da, strigă Claudio, de fapt ce e timpul?

Nimeni nu știa să răspundă.

De cealaltă parte a rotondei de piatră se ridică acum fetița Maria cu frățiorul Dedé în brațe și spuse:

— Poate e ceva asemănător cu atomii? Și ei sînt în stare să scrie cu o mașină gîndurile pe care cineva le gîndește

doar în cap. Am văzut eu la televizor. În ziua de azi există specialiști pentru orice.

— Am o idee! strigă Massimo cel gras cu vocea lui de fată. Când se face un film, totul se vede pe film. La înregistrările sonore totul e pe bandă. Poate că ei au un aparat cu care se poate înregistra timpul. Dacă am ști unde e înregistrat, am putea să-l derulăm, și atunci s-ar regăsi timpul!

— În orice caz, spuse Paolo împingându-și ochelarii în sus pe năsuc, ar trebui să găsim mai întâi un om de știință care să ne ajute. Altfel nu putem face nimic!

— Tu cu oamenii tăi de știință! strigă Franco. Nu se poate avea încredere în ei! Să presupunem că găsim unul care să se priceapă – de unde poți ști că nu colaborează cu hoții de timp? Atunci ni s-au încurcat ițele de-a binelea! Era o obiecție îndreptățită.

Acum se ridică o fată vădit bine-crescută – spuse:

— Cred că cel mai bun lucru ar fi să anunțăm poliția.

— Mai e pînă atunci! protestă Franco. Ce-ar putea face poliția! Nu-i vorba despre hoți obișnuiți! Sau poliția e de mult informată, și atunci e limpede că n-are ce face. Sau nici n-a băgat de seamă toată porcăria – și atunci totul e lipsit de orice nădejde. Asta e părerea mea.

Urmă o tăcere perplexă.

— Totuși, trebuie să facem ceva, spuse într-un târziu Paolo. Și cît se poate de repede, înainte ca hoții de timp să-și dea seama de complotul nostru.

Atunci se ridică Gigi Ghidul.

— Dragi prieteni, încep, am reflectat bine în legătură cu toată chestiunea. Am elaborat sute de planuri și le-am respins pînă ce am găsit unul care va reuși cu siguranță,

dacă vom colabora cu toții. Voiam să văd dacă vreunul dintre voi propune un plan mai bun. Să vă spun acum ce vom face.

Făcu o pauză, plimbându-și încet privirile în jur. Mai mult de cincizeci de fețe de copii erau îndreptate spre el. De mult nu mai avusese atît de mulți ascultători.

— Forța domnilor cenușii, continuă Gigi, constă, după cum știți acum, în faptul că pot lucra necunoscuți și în secret. Prin urmare, mijlocul cel mai simplu și mai folosit pentru a-i face inofensivi este ca toți oamenii să afle adevărul despre ei. Cum vom proceda? Vom organiza o mare demonstrație a copiilor! Vom confecționa pancarte și lozinci și vom cutreiera toate străzile cu ele. Vom atrage atenția oficialităților. Vom invita întregul oraș aici, la noi, în vechiul amfiteatru, pentru a da toate explicațiile. Vom stîrni o imensă agitație! Mii și mii de oameni vor veni încoace! Iar cînd se va fi adunat aici o mulțime nemărginită vom dezvălui secretul înfiorător! Și atunci... atunci lumea se va transforma dintr-odată. Niciodată nu va mai putea fi furat timpul cuiva. Fiecare va avea atît de mult cît dorește, căci din clipa aceea va fi îndeajuns pentru toți. Acest lucru, prieteni, îl putem realiza noi, noi toți împreună, dacă vrem. Vrem s-o facem?

Răspunsul fu un strigăt de bucurie din nenumărate glasuri.

— Prin urmare, își încheie Gigi cuvîntarea, am constatat că am luat în unanimitate hotărîrea să invităm tot orașul pentru duminica viitoare după-amiază în vechiul amfiteatru. Pînă atunci trebuie însă păstrată cea mai desăvîrșită tăcere cu privire la planul nostru. S-a înțeles? Iar acum, prieteni, la muncă!